

SELETUSKIRI

maaeluministri määruse „Maaeluministri määruste muutmise seoses taotluse esitamise tähtaja muutmisega“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Maaeluministri määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (edaspidi *ELÜPS*) § 67 lõike 2 alusel.

Maaeluministri määruses „Maaeluministri määruste muutmise seoses taotluse esitamise tähtaja muutmisega“ (edaspidi *eelnõu*) tehtavad muudatused on tingitud asjaolust, et 2017. aasta 13. detsembril vastu võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/2393¹ artikli 1 lõike 21 punktiga b täiendati nende meetmete loetelu, mille puhul ei pea toetuse taotlusi enam hindama. See tähendab, et edaspidi ei pea hindama ka nende meetmete toetuse taotlusi, mida rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013² artikli 18 lõike 1 punkti b (loodusõnnetuses ja katastroofides kahjustunud põllumajandusliku tootmise potentsiaali taastamine ning asjakohaste ennetusmeetmete kasutuselevõtmine) ja artikli 37 (saagi, loomade ja taimede kindlustamine) alusel. Ka ELÜPS-is tehtud asjakohased muudatused on jõustunud. Võttes arvesse, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 18 lõike 1 punkti b alusel välja töötatud meetme 5 „Loodusõnnetuses ja katastroofides kahjustunud põllumajandusliku tootmise potentsiaali taastamine ning asjakohaste ennetusmeetmete kasutuselevõtmine“ tegevuse liigi 5.2 „Ohtlike taimekahjustajate ja loomahaiguste korral kahjustunud põllumajandusliku tootmise potentsiaali taastamine“ (edaspidi *meede 5.2*) ja sama määruse artikli 37 alusel välja töötatud meetme 17 „Riskijuhtimine“ tegevuse liigi 17.1 „Saagi, loomade ja taimede kindlustuse maksed“ (edaspidi *meede 17.1*) puhul on tegemist riskijuhtimisinstrumentidega, mis panustavad nii tootmisriskidest tekkida võiva finantskahju vähendamisse kui ka kahjustunud põllumajandusliku tootmispotentsiaali taastamisse, siis on väga oluline teha nende toetuste taotluste rahuldamise otsused võimalikult ruttu. Nimetatud muudatusest tulenevalt on võimalik hoida nende toetuste taotlusvoore avatuna peaaegu aasta ringi, mis tähendab, et põllumajandustootjad saaksid alustada põllumajandusliku tootmispotentsiaali taastamisega varem või kindlustada loomi, taimi ja saaki vastavalt vajadusele.

Sellega seoses tehakse muudatused järgmistes määrustes (edaspidi koos *muudetavad määrused*):

- maaeluministri 26. juuni 2017. a määrus nr 48 „Ohtliku taimekahjustaja ja eriti ohtliku loomataudi tõttu kahjustunud põllumajandusliku tootmise potentsiaali taastamise toetus“ (edaspidi *meetme 5.2 rakendusmäärus*);
- maaeluministri 30. aprilli 2019. a määrus nr 44 „Põllumajanduskindlustustoetus“ (edaspidi *meetme 17.1 rakendusmäärus*).

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/2393, millega muudetakse määruseid (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta, (EL) nr 1306/2013 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta, (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad, (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus, ning (EL) nr 652/2014, millega nähakse ette sätted toiduahela, loomade tervise ja heaolu ning taimetervise ja taimse paljundusmaterjaliga seotud kulude haldamise kohta (ELT L 350, 29.12.2017, lk 15–49);

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1305/2013² Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548)

Edaspidi ei hinnata enam meetmete 5.2 ja 17.1 puhul toetuse taotlusi ega koostata hindamistulemuste põhjal taotluste paremusjärjestust. Kuna toetuse taotlusi ei pea enam hindama, siis minnakse seniselt voorupõhiselt taotlemiselt üle aasta ringi avatud taotlusvooru põhisele taotlemisele.

Meetme 5.2 puhul toimub edaspidi toetuste taotlemine Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ameti (edaspidi *PRIA*) e-teenuse keskkonnas. See tähendab, et edaspidi on toetuse taotlemiseks võimalik esitada avaldus vaid *PRIA* veebilehel avatava e-teenuse keskkonna kaudu. Muudatus lihtsustab toetuse taotlemise protseduuri.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Maaeluministeriumi põllumajanduspoliitika osakonna põllumajandus- ja toidusektori arengu büroo peaspetsialist Harry Pässe (625 6527, harry.passa@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegi Maaeluministeriumi õigusosakonna nõunik Jaana Lepik (625 6202, jaana.lepik@agri.ee). Keeleliselt toimetab eelnõu Maaeluministeriumi õigusosakonna peaspetsialist Leeni Kohal (625 6165, leeni.kohal@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/2393 artikli 1 lõike 21 punktiga b täiendati nende meetmete loetelu, mille puhul ei pea toetuse taotlusi enam hindama. Seega ei pea muudatuse tulemusena hindama toetuse taotlusi meetmete 5.2 ja 17.1 puhul. Õigus taotlusi mitte hinnata tuleneb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 49 lõikest 2. Nimetatud muudatusest tulenevalt on võimalik hoida meetmete 5.2 ja 17.1 puhul toetuste taotlusvoore avatuna praktiliselt aasta ringi, mis tähendab, et põllumajandustootjad saaksid alustada põllumajandusliku tootmispotentsiaali taastamisega varem või kindlustada loomi, taimi ja saaki vastavalt vajadusele. Siiski teatab *PRIA* jätkuvalt taotluse esitamise tähtaja ametlikus võrguväljaandes Ametlikud Teadaanded ja oma veebilehel, kuid see ajavahemik ongi peaaegu terve aasta. Taotluste vastuvõtt ja taotlemise tähtaja algus sõltub sellest, kas ja millal maaeluminister on ELÜPS-i § 66 lõike 1 alusel otsustanud eelarveaastal toetust anda. Toetuse taotlemise õigust ei teki, kui minister ei ole selle toetuse andmist eelarveaastal ette näinud.

Seni hinnati muudetavates määrustes toetuste taotlusi ELÜPS-i § 77 lõike 1 alusel, mille kohaselt oli kohustus hinnata nõuetele vastavaid taotlusi toetuse andmise tingimustes sätestatud korras ja hindamiskriteeriumite alusel.

Eelnõu § 1 punktis 1 tehtava muudatusega täpsustatakse aega, mis võetakse aluseks taotleja loomataudist tabandunud loomade arvu ja taimekahjustajaga saastunud taimede alal asjaomast liiki taimede kasvupinna suuruse määramisel.

Põllumajandusministri 21. detsembri 2009. a määruses 128 "Identifitseerimisele kuuluvate põllumajandusloomade liikide loetelu, põllumajandusloomade identifitseerimise ning nende kohta andmete registreerimise viisid ja kord, registreerimistunnistuse väljastamise kord ja veisepassi vorm ning põllumajandusloomade arvestuse pidamise kord" 2019. aastal tehtud muudatuse kohaselt peab nimetatud määruse § 7 lõike 7 kohaselt loomapidaja esitama veise, lamba ja kitse kohta registrisse kantud andmete muutumise ning sea ühest karjast teise või toiduseaduse alusel põllumajanduslooma tapmise korraldamiseks tegevusloa saanud ettevõtja ettevõttesse liikumise korral registriandmete töötlejale ehk *PRIA*-le andmed seitsme päeva

jooksul andmete muutumisest või sea liikumisest arvates. Sigade puhul peab loomapidaja sama määruse § 7 lõike 8 kohaselt esitama PRIAle neli korda aastas teatise tema 31. märtsi, 30. juuni, 30. septembri ja 31. detsembri seisuga peetavate sigade kohta, näidates ära tegevuskoha registreerimise numbri ja sigade arvu tegevuskohtade kaupa. Seega on asjakohane võtta ettevõtja loomade arvu kindlakstegemisel arvesse kõige värskemad põllumajandusloomade registrisse kantud andmed, mis eelnimetatud määruuses sätestatud nõudeid arvestades peavad olema esitatud viimase 12 kuu jooksul.

Arvestades, et Vabariigi Valitsuse 6. veebruari 2015. a määruses nr 14 "Põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registri põhimäärus" ei kehtestata nõuet aja kohta, millal isik peab kandma andmed taimede kasvupinna kohta põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse, siis ei ole nõue, et PRIA teeb kindlaks kahjustunud taimede kasvupinna viimase 12 kuu andmete alusel, asjakohane (näiteks on kahjustunud taimed kantud põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse varem).

Eelnõu § 1 punktide 2 ja 19 muudatused on normitehnilised.

Eelnõu § 1 punktiga 3 lisatakse mitteabikõlblike kulude hulka veo- või sõidukulud, mis ei ole seotud toetatavate loomade ja taimede ostmisega, ning loomade veterinaarnõuetekohasust tõendavate dokumentide ja taimede taimetervise nõuetele vastavust tõendavate dokumentide saamise kulud. Kuna meetme eesmärk on ettevõtja kahjustunud tootmispotentsiaali taastamine, siis ei ole eelnimetatud kulud vajalikud toetuse eesmärgi saavutamiseks. Samas toetatavate loomade ja taimede ostmisega seotud otsesed veo- ja sõidukulud ehk toetuse saaja ettevõttesse loomade ja taimede kohale toimetamise kulud on abikõlblikud.

Loomade veterinaarnõuetekohasus on loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduse § 3 lõike 1 kohaselt inimese elu ja tervise ning looma tervise kaitsmise eesmärgil loomade ja loomsete saadustega kauplemisele ning nende impordile ja ekspordile kehtestatud nõuetele vastavus. Veterinaarkorralduse seaduse § 2¹ lõike 1 kohaselt on veterinaarnõuded inimese elu ja tervise ning looma tervise ja heaolu kaitsmise eesmärgil loomataudide ennetamise ja tõrje, loomsete saaduste hügieeni ning loomade heaolu tagamise kohta kehtestatud nõuded. Loomade veterinaarnõuetekohasust tõendavateks dokumentideks on loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduse § 3 lõike 6 kohaselt veterinaarsertifikaat ja loomatervisesertifikaat ning tervisesertifikaat. Samuti on veterinaarnõuetekohasust tõendavaks dokumendiks veterinaarkorralduse seaduse §-s 2¹ sätestatud veterinaartõend.

Taimekaitseseaduse § 6 (Taimetervisenõuded) lõike 1 kohaselt peavad taim, taimne saadus ja muu objekt olema vabad ohtlikust taimekahjustajast ning vastama taimetervise erinõuetele. Taimetervise nõuetele vastavust tõendavateks dokumentideks on sama seaduse § 22 kohaselt väljastatud taimepass või § 37 lõike 3 kohane Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/2031³ artikli 71 lõikes 1 nimetatud fütosanitaarsertifikaat. Kuna loomade veterinaarnõuetekohasust tõendavate dokumentide ja taimede taimetervise nõuetele vastavust tõendavate dokumentide eest tasub loomade või taimede müüja, siis ei ole ostja (toetuse saaja) poolt nimetatud kulude eest tasumine asjakohane.

---

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/2031, mis käsitleb taimekahjustajate vastaseid kaitsemeetmeid, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) nr 228/2013, (EL) nr 652/2014 ja (EL) nr 1143/2014 ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 69/464/EMÜ, 74/647/EMÜ, 93/85/EMÜ, 98/57/EÜ, 2000/29/EÜ, 2006/91/EÜ ja 2007/33/EÜ (ELT L 317, 23.11.2016, lk 4–104).

Eelnõu § 1 punktides 4, 8, 9, 11, 13, 15 ja 20 ning § 2 punktides 2–4 tehakse muudatused tulenevalt sellest, et toetuse taotlusi enam ei hinnata ega moodustata ka taotluste paremusjärjestust. Samuti ei ole toetuse taotlejal enam vajalik esitada andmeid, mis seni olid vajalikud taotluste hindamiseks.

Samuti muutub kehtetuks meetme 5.2 rakendusmääruse nõue, mille kohaselt võib taotleja esitada taotlusvoorus ainult ühe taotluse. Kuna PRIA ei pea enam taotlusi hindama, siis lihtsustab muudatus taotluste menetlemist ja kiirendab taotluste rahuldamise otsuste tegemist.

Edaspidi kontrollib PRIA vaid toetuse taotlejate ja toetatavate tegevuste nõuetele vastavust meetmete 5.2 ja 17.1 rakendusmäärustes kehtestatud tingimustele.

Eelnõu § 1 punktidega 5, 6, 17, 18 sätestatud muudatused tulenevad elektroonsele taotlemisele üleminekust. Edaspidi võetakse toetuse taotlusi vastu üksnes PRIA e-teenuse keskkonna kaudu. Taotlust ei võeta enam vastu, kui see on esitatud e-posti teel või paberil (piirkondlikus büros). Toetuse saamiseks esitab taotleja edaspidi PRIA e-teenuse keskkonna kaudu PRIA-le avalduse ning selles esitatud andmeid tõendavad dokumendid. Selline muudatus tagab ettevõtjatele senisest paremad toetuse taotlemise tingimused.

Eelnõu § 1 punktides 7, 10, 12 ning § 2 punktides 1 ja 5 tehakse muudatused, sest toetuse taotlemine muutub seniselt voorupõhiselt taotlemiselt aasta ringi avatud taotlusvooru põhiseks. Kuna edaspidi saavad toetuse taotlejad esitada taotlusi aasta ringi, siis ei kehtestata enam ka taotluse esitamise tähtaega. PRIA avaldab taotluste esitamise alguse ja lõpu kuupäevad väljaandes Ametlikud Teadaanded ja oma veebilehel.

Kui toetuse andmiseks ettenähtud vahendid on lõppenud, teatab PRIA taotluste vastuvõtmise lõpetamisest väljaandes Ametlikud Teadaanded ja oma veebilehel. Kuna taotlusi menetletakse nende esitamise järjekorras kuni eelarvevahendite jagumiseni, ei ole eelarvevahendite lõppemise korral põhjendatud hoida taotluse esitamise võimalust aasta lõpuni avatuna.

Eelnõu § 1 punktiga 14 ja § 2 punktiga 4 kehtestatakse muudetavates määrustes tingimus, et toetuse andmiseks ettenähtud vahendite piires rahuldatakse ELÜPS-i § 79 lõike 2 alusel nõuetele vastavad taotlused nende esitamise järjekorras.

Ka see muudatus on tingitud ELÜPS-i § 77 lõikes 2 tehtud muudatusest, mille kohaselt valikumenetluse korras valitavaid taotlusi ei hinnata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305 artikli 18 lõike 1 punktis b ja artiklis 37 sätestatud tegevuste puhul. PRIA menetleb taotlusi jooksvalt nende esitamise järjekorras. Rahuldatakse need taotlused, mis vastavad toetuse saamiseks esitatud nõuetele. Toetuseks ettenähtud rahalised vahendid määrab maaeluminister oma käskkirjaga. Juhul kui toetuseks ettenähtud vahendid lõppevad enne kõigi selleks ajaks esitatud nõuetele vastavate taotluste rahuldamist, eelistatakse ajaliselt varem esitatud taotlust.

Eelnõu § 1 punkti 16 muudatuse kohaselt PRIA teeb taotluse osalise või täieliku rahuldamise otsuse või taotluse rahuldamata jätmise otsuse lühema aja jooksul. Tänu elektroonsele taotlemisele lüheneb taotluste menetlemise aeg 75 tööpäevalt 50 tööpäevale.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548).

Eelnimetatud Euroopa Liidu õigusaktiga saab tutvuda internetis Euroopa Liidu õigusaktide andmebaasis aadressil <http://europa.eu.int/eur-lex>.

4. Määruse mõjud

Määrus toob kaasa positiivsed mõjud põllumajandustootjale põllumajandustootmisega seotud riskide maandamisel ning loodusõnnetuses ja katastroofis kahjustunud põllumajandusliku tootmispotentsiaali taastamisel.

Muudatused mõjutavad põllumajanduse valdkonnas tegutsevaid isikuid, kes soovivad taotleda arengukava alusel antavat ohtliku taimekahjustaja ja eriti ohtliku loomataudi tõttu kahjustunud põllumajandusliku tootmise potentsiaali taastamise toetust ning põllumajanduskindlustustoetust. Muudatusega kaasneb majanduslik mõju põllumajandustootjatele, kes arengukava alusel neid toetusi taotlevad, ning PRIA töökorraldusele. Edaspidi saavad põllumajandustootjad alustada põllumajandusliku tootmispotentsiaali taastamisega varem ning kindlustada loomi, taimi ja saaki vastavalt vajadusele. Muudatusel on ka otsene mõju majandusele, aidates panustada nii tootmisriskidest tekkida võiva finantskahju vähendamisse kui ka kahjustunud põllumajandusliku tootmispotentsiaali taastamisse.

Oluliseks muudatuseks on ka meetme 5.2 puhul elektroonsele taotlemisele üleminek. Tulenevalt elektroonsele taotlemisele üleminekust ei pea taotleja enam koos avaldusega esitama nii palju lisadokumente, kuna muudatuse kohaselt on asjakohastes dokumentides kajastatavad andmed avalduse osa ning nende andmete edastamine ja kajastamine koos avaldusega muutub lihtsamaks. Muudatus lihtsustab ühest küljest toetuse taotlemist, kuid teisest küljest vähendab toetuse taotlemiseks avalduse esitamise võimalusi (jääb vaid elektroonne taotlemine). Elektroonne taotlemine aitab kaasa taotluste kiirema ja ressursitõhusama menetlemise süsteemi rakendamisele. Taotluste tõhusam menetlemine ja erinevate protsesside lihtsustamine on nii toetuse saajate kui ka menetlejate huvides. Tänu elektroonsele taotlemisele lüheneb taotluste menetlemise aeg 75 tööpäevalt 50 tööpäevale.

Muudatuse tulemusena väheneb PRIA töökoormus, sest edaspidi ei hinnata ohtliku taimekahjustaja ja eriti ohtliku loomataudi tõttu kahjustunud põllumajandusliku tootmise potentsiaali taastamise toetuse ja põllumajanduskindlustustoetuse taotlusi ega koostata hindamistulemuste põhjal taotluste paremusjärjestust. Muudatuse tulemusena muutub PRIA taotluste menetlemine ja taotluste rahuldamise otsuste tegemine kiiremaks.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Meetme 17.1 rakendusmääruse alusel antavat toetust rahastatakse 85% ulatuses EAFRD-st ning 15% ulatuses Eesti riigi eelarvest. Meetme 17.1 kogueelarve on 2 miljonit eurot, millest EL-i osa on 85% ja Eesti riigi kaasfinantseering 15%.

Meetme 5.2 rakendusmääruse alusel antavat toetust rahastatakse 85% ulatuses Euroopa EAFRD-st ning 15% ulatuses Eesti riigi riigieelarvest. Meetme 5.2 kogueelarve on 2 miljonit eurot, millest Euroopa Liidu osa on 1,7 miljonit eurot ja Eesti riigi osalus 0,3 miljonit eurot.

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulusid ega -tuluseid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu koostamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu koostamiseks Rahandusministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile.

Eelnõu esitatakse arvamuse andmiseks PRIA-le.